

ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

ЛАПТЄВА А. І.

*Харківський національний технічний університет сільського
господарства імені Петра Василенка*

Науковий керівник – к.е.н., доцент

Рижикова Н. І.

Податкове регулювання економіки розглядається в двох аспектах: по-перше, податкове регулювання виступає як складова частина державного регулювання економіки у вигляді важливого і вельми дієвого інструменту впливу на економічний розвиток з боку держави, а по-друге, податкове регулювання означає цілеспрямоване упорядкування самої податкової системи, в тому числі встановлення і збір податків з фізичних та юридичних осіб, оптимізація їх оподаткування.

Зміна механізму державного податкового регулювання економіки в галузевому і територіальному аспектах викликає необхідність теоретичного осмислення вітчизняного та зарубіжного досвіду. Метою перетворення механізму державного податкового регулювання є стабілізація в соціально-економічних, політичних процесів, гарантоване забезпечення єдиних соціальних стандартів країни.

Для створення відповідних умов підвищення конкурентоздатності економіки України на світовій арені держава повинна використовувати податкове регулювання як головний інструмент економічного впливу. Податки повинні використовуватися не тільки як джерело наповнення бюджету, але й як важливий інструмент фінансового регулювання економіки. Ефективність оподаткування безпосередньо залежить від побудови дієвої податкової системи та взаємоузгодженої політики, яка передбачає діяльність держави у сфері застосування, правового регламентування, організації справляння податків та податкових платежів до централізованих фондів грошових ресурсів держави [1].

Доцільним є реформувати податкову систему шляхом підвищення конкурентоспроможності вітчизняного бізнесу, легалізації тіньової економіки, розроблення простого та зрозумілого нормативно-правового забезпечення, активізації інвестиційних та інноваційних процесів в економіці [2].

Сутність податків як економічної категорії не обмежується виключно їх фіскальним призначенням. Тому регулююча функція виділяється в окрему самостійну та виключно важливу функцію податків.

Регулююча функція податків свідчить про те, що вони безпосередньо впливають на фінансово-

господарську діяльність суб'єктів господарювання та країни в цілому. Податкове регулювання як процес базується на свідомому, активному й цілеспрямованому використанні існуючої незалежно від волі суб'єктів управління регулювальної функції податків для отримання певних економічних результатів.

Податкове регулювання – це заходи непрямого впливу на економіку, економічні процеси шляхом зміни видів податків, податкових ставок, встановлення податкових пільг, зменшення або збільшення податкового навантаження, відрахувань до бюджету. Застосування економічних методів податкового регулювання передбачає опосередковане втручання з боку суб'єктів регулювання через створення певного економічного середовища. Використання економічних методів регулювання та податкових стимулів, таких як пільги, відстрочки, розстрочки податкових платежів, надання податкового кредиту та податкових канікул створюють можливість для зниження податкового тиску та зміцнення фінансового стану суб'єктів господарювання. Податкове регулювання здійснюється в процесі мобілізації доходів бюджету. Протягом останніх років в Україні удосконалилися підходи щодо формування дохідної частини бюджету, в основу яких покладено сучасні ринкові принципи і засади податкового регулювання економіки. Держава почала враховувати причинно-наслідкові тенденції та зв'язки у сфері наповнення бюджету.

Серед важливих завдань, які можна вирішити за допомогою податкового регулювання, виділяють такі:

- регулювання попиту та пропозиції;
- вплив на темпи інфляції;
- формування раціональної галузевої структури;
- стимулювання інвестиційних процесів;
- підтримка інноваційної діяльності;
- збільшення обсягів діяльності й розвиток конкурентного середовища;
- стимулювання раціонального використання ресурсів;
- стримування зростання обсягів виробництва товарів.

Реалізація податкового регулювання можлива лише при взаємодії інтересів держави та платників податків, механізми та правила якої зафіксовані в єдиному документі – Податковому кодексі України. Потреба в подібному кодексі, покликаному стати практично єдиним нормативно-правовим актом, регулюючим усі податкові питання, зокрема визначення переліку податків і зборів, характеру взаємин податкових органів і платників податків, міжбюджетних відносин, порядок розрахунку і сплати всіх передбачених податків, назріла вже

давно. Такий документ повинен вивести податкову систему країни на якісно новий рівень взаємин між податковими органами і платниками податків, і подібне вже має місце в цілій низці країн [3].

Як свідчить практика, неможливо побудувати ефективну податкову систему, не сформувавши платника податку як елемент податкової системи, як суспільний інститут. Для цього потрібно проводити всебічну організаційну і просвітницьку роботу з платниками податків, урегулювати і вдосконалити інформаційні потоки між платниками податків та органами контролю за їх сплатою, а також враховувати соціально-культурні й психологічні особливості громадян країни, усталені традиції при прийнятті рішень у галузі оподаткування. Таким чином, для підвищення ролі податкової системи в прискоренні економічного розвитку необхідно розробити податкову політику спрямовану на стимулювання вітчизняного виробництва, інноваційно-інвестиційної діяльності, споживчого попиту, а також посилення регулюючої та контролюючої функції держави щодо сплати податків.

Дослідження сучасного стану податкової системи свідчить, що на сьогодні залишаються відкритими питання переорієнтації чинної податкової системи на стимулювання процесів економічного розвитку країни, вирішення яких може стати кроком до підвищення конкурентоспроможності держави та сприяти розвитку економіки України.

Література:

1. Крисоватий А.І. Податкова система / А.І. Крисоватий. – Тернопіль: Карт-бланш, 2004. – 304 с.
2. Хілобок Ю.А. Основні напрямки реформування податкової політики України / Ю.А. Хілобок // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2009. – №2(6). – С. 114–118.
3. Новицький В.Є. Податкове регулювання в системі інструментів соціально-економічного розвитку : питання методології // Фінанси України. – 2007. – № 10. – С. 60–73.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АУДИТУ В УКРАЇНІ

ЛАПТЄВА А. І.

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Науковий керівник – к.е.н., доцент

Гіржева О. М.

Перехід економіки України на ринкові шляхи призвів до радикальних змін в плануванні, обліку та контролю виробничо-господарської діяльності,

трансформації системи управління комерційними організаціями. Зовсім іншими стали цілі підприємництва, засоби їх досягнення, економічна основа суспільства.

Методи економічного управління та контролю, які використовувались в період адміністративно-командної системи управління нашим суспільством, не можуть вже дати добрих результатів. Першочергово відтепер враховуються інтереси власників комерційних організацій, їх акціонерів, пайовиків, трудового колективу.

Перед комерційними організаціями України в умовах ринкової конкуренції постає завдання структурної перебудови системи корпоративного управління з метою забезпечення конкурентоздатності, ефективного функціонування та розвитку організації.

Практика підтверджує, що найкращим на сьогодні інструментом ринкових перебудов діяльності комерційної організації є впровадження системи внутрішнього аудиту та використання послуг аудиторських фірм.

Проблеми розвитку аудиту є досить різні, всі вони пов'язані з розвитком аудиторської діяльності в Україні, і потребують нагального вирішення.

До проблемних питань аудиту слід віднести [3]:

- недостатню кількість методичних розробок з аудиторського контролю;
- брак достатнього досвіду аудиторської діяльності;
- недостатню кількість кваліфікованих аудиторських кадрів, а звідси — і неосвоєний ринок аудиторських послуг;
- відсутність типових форм документів з аудиту;
- відсутність методичних рекомендацій з питань комп'ютеризації аудиту тощо.

Разом із тим впровадження аудиту в сферу підприємницької діяльності має в цілому для держави істотні переваги порівняно з іншими формами фінансово-господарського контролю, зокрема:

- значна економія державних коштів, які витрачаються на утримання контрольно-ревізійного апарату;
- надходження додаткових коштів до бюджету за рахунок сплати аудиторськими фірмами (аудиторами-підприємцями) податків;
- незалежність, конкурентна боротьба, професіоналізм аудиторів, що сприяє підвищенню якості перевірок;
- можливість вибору аудитора замовником тощо.

Ситуація, що склалася в Україні, потребує вирішення проблем, які мають місце у професійній діяльності аудиторів, аудиторських фірм і роблять неможливим успішний розвиток аудиту.